

Український інститут громадського здоров'я
Тернопільська державна медична академія ім. І.Я. Горбачевського

ВІСНИК
СОЦІАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ
ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЩОКВАРТАЛЬНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

4

Ukrainian Institute of Public Health
Ternopil State Medical Academy by I.Y. Horbachevsky

BULLETIN
OF SOCIAL HYGIENE AND
HEALTH PROTECTION
ORGANIZATION OF UKRAINE
QUARTERLY SCIENTIFIC AND PRACTICAL JOURNAL

Київ - Тернопіль
“Укрмедкнига”
2001

УДК 614.2

В.Л. ТАРАЛЛО (м. Чернівці)

ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ РЕСУРСНОЇ СТРАТЕГІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В ХХІ СТОЛІТТІ

Буковинська державна медична академія

Сучасні тенденції розвитку суспільства [1] виявили соціальну системність охорони здоров'я, а проблеми, що стоять перед нею [2-5], невід'ємні від проблем економіки, політики, екології і культури, засвідчили деформацію відтворювального циклу потенціалу здоров'я [6], у тій чи іншій степені притаманну системам охорони здоров'я всіх країн світу [6, 7] і вимагають їхнього реформування.

Усвідомлення масштабності необхідних змін виразила політика ВООЗ [6], яка за підсумками розвитку охорони здоров'я в ХХ столітті зафіксувала соціальне замовлення світового співтовариства на досягнення здоров'я для всіх (ЗДВ). Вона **намітила базові орієнтири реформування**, а також висловила готовність використовувати ресурси держав - членів ВООЗ, для досягнення мети – "Здоров'я для всіх". Усе це обґрунтовує і робить актуальною розробку відповідної ресурсної стратегії охорони здоров'я, стратегії зміцнення і розвитку здоров'я населення України з формуванням в країні умов забезпеченості і здійсненості щодо досягнення глобальної мети – "Здоров'я для всіх". Передумови до розробки даної стратегії в даний час уже створені.

Провідною з них, яка визначає становлення основ ресурсного підходу до досягнення здоров'я для всіх, є визнання світовим співтовариством здоров'я стратегічним ресурсом соціального й економічного розвитку. Цей факт конституював нове бачення [7] відповідності будь-якої соціо-екологічного співробітництва, а також у сферах економіки, політики і культури; нова ідеологія наукового обґрунтування програм охорони здоров'я.

Спрямованість і науково-практичний базис реформування охорони здоров'я закладені в принципах концепцій первинної медико-санітарної допомоги [13], поліпшення здоров'я [14], "Здоров'я для всіх" [9] і початих у 1987 році проектах "Здорові міста". Вони сприяли підвищенню ролі неформальних і громадських заходів (програм) по зміцненню та покращанню здоров'я населення [6] і створили передумови організації міжсекторального співробітництва і відносин партнерства в сфері охорони здоров'я.

Наступною передумовою, що визначає реальну можливість створення **інформаційно-методичних**

основ нової ресурсної політики в технології охорони здоров'я, є відкриття вченими України закону виживання популяцій [15], використання якого вперше дозволило інтегрально оцінювати в будь-який час і на будь-якій території ступінь відповідності політики і організації охорони здоров'я населення його здоров'ю [16]. Отримані за законом раніше невідомі інтегральні показники здоров'я населення і якості стану його довкілля заклали практичні умови прямого виходу на визначення обсягу і структури компенсаційних витрат ресурсів галузі (і територій) для охорони, збереження і зміцнення здоров'я населення [17] при забезпеченні "справедливості і рівності" для всіх груп [3, 6, 7, 18].

Нарешті, важливою передумовою, що визначає **організаційні основи управління охороною здоров'я населення в Україні**, стала розробка Міжгалузевої комплексної програми "Здоров'я нації" [19].

Ця програма, відбиваючи особливості державної політики в сфері охорони здоров'я, цілком узгоджуються з міжнародною політикою по даному питанню і націлена на збільшення "можливостей для виживання" населення і "якості життя". Тут варто підкреслити, що вперше в основу реалізації програми покладений розвиток нового світогляду в ОНР і населення з метою формування в суспільстві здорового способу життя і здорового навколишнього середовища, включаючи систему охорони здоров'я.

Вказане свідчить, що успіх реформування визначається, у першу чергу, **відповідністю світогляду** осіб, які формують державну, громадську й індивідуальну політику зміцнення здоров'я, до реальних умов навколишнього середовища. Саме він дозволяє виявити й усунути проблеми забезпечення здійсненості здорових умов життя: проблему нормального функціонування систем охорони здоров'я при реалізації задач "ЗДВ", проблему становлення, відновлення і розвитку здорових зон життєдіяльності, а також проблему виробництва ресурсів здоров'я.

Успіх також прямозалежний від **коректності методології**, що буде використовуватися особами, які формують ресурсну стратегію, для ви-

явлення й усунення проблем здійсненості місії “ЗДВ” (стійкої безпеки систем охорони здоров'я, доступності усім здорового вибору в даному місці, у даний момент часу і відповідно до змін у навколишньому середовищі), а також проблеми освоєння ресурсів здоров'я.

Нарешті, успіх прийде при використанні в розробці і реалізації програм зміцнення здоров'я насе-

лення **технологій, здатних усунути такі найважливіші проблеми у формуванні здорового способу життя**, як дієвість програм реалізації ресурсозабезпеченої стратегії досягнення ЗДВ, сталість розвитку систем охорони здоров'я і стабільність розвитку “потенціалу здоров'я” у цілому.

Шляхи і способи вирішення цих проблем в даний час нами розробляються.

Список літератури

1. Тоффлер Э. Третья волна. –М.: АСТ, 1999. –782 с.
2. Ниццета, дети и социальная политика: путь в светлое будущее: Региональный мониторинговый доклад, 1995, №3, UNICEF. –Флоренция: Международный центр развития ребенка, 1995. –161 с.
3. Оценка стратегии достижения здоровья для всех к 2000 году. Седьмой обзор состояния здравоохранения в мире. Т.1. Глобальный обзор. –Женева: ВОЗ, 1987. –144 с.
4. Здоровье населения в Европе –1997 г. Отчет о третьей оценке прогресса на пути к достижению здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ (1996-1997 г.). –Копенгаген: Европейское бюро ВОЗ, 1998. –90 с.
5. Здоровье населения в Европе – 1997 г. Резюме. –Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 1998. –40 с.
6. Здоровье – 21. Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ. Европейская серия по достижению ЗДВ, №6. –Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 1999. –310 с.
7. Здоровье – 21. Здоровье для всех в 21-ом столетии. Введение. Европейская серия по достижению ЗДВ, №5. – Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 1998. –43 с.
8. Словарь – справочник по экологии. /Сытник К.М. и другие. –К.: Наукова думка, 1994. –666 с.
9. Стратегия ЗДВ к 2000 г. – Глобальная стратегия. –Женева: ВОЗ, 1981. –104 с.
10. Дитрих Я. Проектирование и конструирование. Системный подход. –М.: Мир, 1981. –455 с.
11. Радаев В.О. О критериях общественного развития. //Экономист, 1992. –№4. –с.71-80.
12. Шеффер М. Управление программами по гигиене окружающей среды. Системный подход. –Женева: ВОЗ, 1976. –259 с.
13. ПМСП: Совместный доклад генерального директора ВОЗ и Директора – распорядителя Детского Фонда ООН. –Женева: ВОЗ, 1978. –106 с.
14. Укрепление здоровья. Дискуссионный документ: концепции и принципы. –Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 1985. –27 с.
15. Таралло В.Л., Горский П.В., Тимофеев Ю.А. Закон выживания популяции. Зарегистрирован в Международном Регистре Глобальных Систем Информации. Регистрац. номер №000324. Шифр 00005. Код 00015. Сертификат-лицензия Международной регистрационной палаты информационно-интеллектуальной новизны МАИ, СЭС ООН, Москва. 4.06.1998г.
16. Таралло В.Л. Здоров'я населення - основа формування системи управління його охороною. //Буковинський медичний вісник. -Чернівці, 1999. -Т.3, №2. -С. 228-230.
17. Таралло В.Л. Системні підходи до визначення обсягів асигнувань в охороні здоров'я.// Політика і стратегія Української держави в галузі охорони здоров'я: Матеріали науково-практичної конференції 20-21 травня 1999 р., Одеса. -Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 1999. -С.188-192. -(Б-ка Одеського медичного журналу. Додаток до №3 (55) 1999).
18. Dahlgren G., Whitehead M. Политика и стратегия обеспечения справедливости в вопросах охраны здоровья. - Копенгаген: ВОЗ, Европейское региональное бюро, 1992. -56 с.
19. Міжгалузева комплексна програма “Здоров'я нації”. –Київ: МОЗ України, 2001. –112 с.

ПРЕДПОСЫЛКИ СТАНОВЛЕНИЯ РЕСУРСНОЙ СТРАТЕГИИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В XXI ВЕКЕ

В.Л.Таралло

Изложены основные предпосылки формирования усовершенствованной ресурсной стратегии здравоохранения, которые базируются на результатах анализа динамики здоровья населения и функционирования системы его охраны в развитых странах мира в последние десятилетия XX века.

PRECONDITIONS FOR THE FORMATION OF THE RESOURCE STRATEGY OF HEALTH SERVICE IN THE XXI CENTURY

V.L.Tarallo

The author has presented the fundamental preconditions for the formation of improved resource strategy of health service that are based on the results of the analysis of the dynamics of the population's health and functioning of the system of its protection in developed countries of the world during the last decades of the XXth century.